

Udgiveren opridser i en indledning mormonproblemet, som det kendtes på Sjælland omkring 1850, ligesom han i det hele indrammer beretningerne i deres historiske situation. Indledningen er meget instruktiv, omend jævnligt ret upræcis, også når det gælder de små ting (f.eks. s. 11 »et herværende baptistsamfund« – hvor?; s. 12 omtales Monrads spørgsmål til provsterne om mormonismen, hvorefter det hedder, at det er påfaldende, at svarene ikke siger noget om en gudelig forsamlingsbevægelse). Forfatteren synes også at have et ejendommeligt syn på almuens opfattelse af religiøse forhold, når han efter omtalen af vidnesbyrd fra »en kone« og fra »en soldat i Helsingør«, der ikke kunne se noget ukristeligt i mormonismen skriver: »Sådanne udtalelser bekræfter, at mormonerne har forsøgt at udgive deres lære for den sandt kristelige (mon de ikke også mente, at den var det?), og at de undertiden har haft held med sig«. Det vil da vist være for meget forlangt, at alle tilhængere af mormonismen skulle have noget klart indtryk af principielle forskelle mellem lutherdom, mormonisme, baptisme, gudelige forsamlinger m. m. – end-sige have opfattet det ene som kristeligt og det andet som ukristeligt.

Beretningerne fra de enkelte præster er naturligt meget forskellige i anlæg. De bringes i helhed, medmindre de går ud på, at der ikke findes mormoner eller gudelige forsamlinger i sognet. I en række andre tilfælde kunne de for mormonismens skyld også godt have tålt en beskæring, men det er rigtigt, som udgiveren påpeger, at beretningerne i det hele giver et godt indtryk af den sjællandske gejstlighed og navnlig af dens syn på præsternes opgaver og arbejde. I det hele har udgaven derved en værdi, der ikke vil gøre den overflødig, selv når forfatterens bebudede værk om vækkelserne på Sjælland udkommer.

Vagn Dybdahl.

Ole Bus Henriksen og Anders Ølgaard: Danmarks udenrigshandel 1874-1958 (Gad, 1960). 133 s.

Som bind 2 i »Studier fra Københavns Universitets Økonomiske Institut« er udsendt den lille, men meget indholdsrige bog. Formålet har ikke været at levere en behandling af udenrigshandelens udvikling og karakter i perioden 1874-1958, men derimod at orientere i den officielle statistiks labyrint, når det gælder dette problem, og, hvad der er det væsentlige, at give et sammendrag af denne, bragt i en fælles ramme, så vidt dette har kunnet lade sig gøre. Nye resultater og oplysninger er der således kun få af, men enhver, der har arbejdet med handelsstatistikken, vil forstå, både hvor omfattende arbejdet har været, og hvor nyttigt det er. Mange efterregninger og omberegninger, man hidtil har skullet udføre, når man blot skulle betragte et noget længere tidsrum, er her foretaget af forfatterne. Ud fra alle de synspunkter, man kan rådspørge statistikken, vil denne oversigt naturligvis ikke tilfredsstille, men i mange tilfælde vil den gøre det, og i alle vil den være det nyttige udgangspunkt. Et påskønnelsesværdigt arbejde.

Vagn Dybdahl.

Henrik Cavling som krigskorrespondent. Artikler og breve fra den græsk-tyrsk krig 1897. Ved Tage Kaarsted. (Udgivet af Institut for Presseforskning og Samtidshistorie, Universitetsforlaget i Århus, 1960). 181 s.

Det er formentlig med velberåd hu, at udgiveren og Instituttet har valgt en ret ukendt episode til at illustrere Henrik Cavlings journalistiske færdigheder. Man distraheres ikke af emnets vigtighed, men så meget desto mere får man lejlighed til at fæstne sig ved den særegne cavlingske re-